

N:o 250.

Af grefve **H. E. G. Hamilton**, med anledning af Kongl. Maj:ts förslag angående ändrad anordning af allmänna bevillingens upptagande i riksstaten.

I det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet rörande inkomstberäkningen för år 1900 har framlagts ett förslag till lösning af den vid flera föregående tillfällen afhandlade frågan om möjligheten af sådana åtgärder, att allmänna bevillingen måtte kunna tagas i beräkning vid statsregleringen för det år, då samma bevilling till statskassan inflyter. Då detta förslag är betydligt mera inveckladt än det, som vid 1898 års riksdag ifrågasattes från regeringens sida (1898 års statsverksproposition: inkomstberäkningen: statsrådsprotokollet sid. 6—12) har jag trots det möjligen kunna främja den viktiga och angelägna frågans lösning, om äfven sistberörda förslag nu framlades till öfvervägande. Enligt detsamma skulle reformen genomföras på det sätt, att Riksdagen innevarande år icke åtog sig någon bevilling af fast egendom och af inkomst, men deremot vidtog sådana åtgärder, att taxeringsförrättningarna år 1900 i vanlig ordning påbörjades och fortsattes i afvakten på den bevilling, som det ankomme på 1900 års Riksdag att åtaga sig *för samma år*. Denna bevilling, som komme att inbetalas år 1901, skulle då äfven af 1900 års Riksdag tagas i beräkning vid uppgörandet af statsregleringen för år 1901, hvarmed reformen vore genomförd. Mot denna mycket enkla lösning af frågan har, så vidt jag kunnat finna, endast framställts tvenne anmärkningar. Embets-

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 73 Häft. (N:o 250.) 1

verken hafva i sitt statsverkspropositionen för innevarande år bilagda yttrande antydt, att den ifrågasatta anordningen icke skulle vara förenlig med stadgandet i § 61 regeringsformen, enligt hvilket den af Riksdagen åtagna bevillningen skall utgå intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevillningen af Riksdagen fastställles. Men om denna anmärkning vore befogad, skulle den utan tvifvel i lika grad träffa embetsverkens eget förslag, ty icke lär den med nämnda anmärkning afsedda svårigheten kunna undvikas endast genom att, såsom embetsverken ifrågasatt, öfverflytta den af 1898 års Riksdag åtagna bevillningen till riksstaten för år 1900. Dermed lär icke någon ny bevillning för år 1900 kunna anses vara af Riksdagen faststald. Enligt mitt förmenande saknar emellertid denna anmärkning allt fog. Vid många tillfällen under de senare åren har ock, som bekant, en beslutad ändring i en bevillning eller en ny bevillning tillämpats omedelbart under det löpande året, och således före utgången af det år, under hvilket den blifvit faststald. Förslaget i fråga torde vidare träffas af samma anmärkning, som nu föranledt Kongl. Maj:t att icke biträda embetsverkens förslag eller att, om någon allmän bevillning ett år icke upptoges i riksstaten, tilläfventyrs någon betänklighet skulle kunna uppstå rörande tillämpningen af vissa i riksdagsordningen meddelade bestämmelser angående valbarhet och valrätt. Antagligen har man härvid i främsta rummet tänkt på § 9 riksdagsordningen. Jag kan visserligen förstå den försigtighet, som härvid bestämt regeringen, men kan dock ingalunda dela dess betänklighet. Det förefaller mig ock som om nämnda betänklighet åtminstone i viss mån kan hafva orsakats deraf, att man i statsverkspropositionen utgått från den förutsättning, att den bevillning, som exempelvis 1900 års Riksdag skulle åtaga sig för att omedelbart, under det löpande året, tillämpas och som skulle upptagas i riksstaten för år 1901 och inbetalas samma år, äfven skulle kunna anses vara af Riksdagen åtagen för år 1901, vid hvilket förhållande naturligtvis, enligt det af det mig nu ifrågasatta och embetsverkens förslag, någon bevillning icke blott icke skulle finnas upptagen i riksstaten för år 1900, utan ej heller vara för nämnda år åtagen. Jag tillåter mig i detta hänseende hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 9: »På 1900 års Riksdag skulle nemligen ankomma» etc. Men denna förutsättning är enligt mitt förmenande ej riktig. Vare sig man accepterar det af mig nu framlagda, Kongl. Maj:ts eller embetsverkens förslag, måste, enligt mitt förmenande, en bevillning, som Riksdagen åtager sig för ett visst år, alltid vara den bevillning, som efter verkstald taxering påföres den för samma år mantalsskrifna befolkningen; och Kongl. Maj:ts nu framlagda förslag måste därför också faktiskt innebära, att, sedan 1899 års Riksdag åtagit sig half bevillning för år 1900

att upptagas i nämnda års riksstat och inbetalas år 1901, 1900 års Riksdag skulle åtaga sig ytterligare half bevillning för samma år (men ej för 1901), likaledes att inbetalas år 1901, men att upptagas i sistnämnda års riksstat. Fasthåller man blott detta och att således enligt det nu af mig ifrågasatta förslaget bevillning icke blott komme att med fullt belopp betalas hvarje år, utan ock med fullt belopp påföras för hvarje år, torde den framställda betänkligheten alldeles försvinna.

Ett genomförande af det förslag, jag sålunda tillåtit mig att framlägga, förutsätter till en början, att någon bevillning af fast egendom samt af inkomst icke upptages i riksstaten för år 1900 eller, med andra ord, att statsregleringen för nämnda år uppgöres utan beräkning af de 3 millioner kronor, som Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen upptagit såsom beräknad inkomst af nämnda bevillning. Det torde emellertid vara något ovisst, om detta kan ske endast genom en i vissa fall utan tvifvel fullt befogad högre beräkning af andra inkomstitlar. Jag har därför ansett mig böra ifrågasätta, att man, i händelse af behof, äfven borde taga i anspråk någon del af öfverskotten å 1898 års statsreglering. I ett så exceptionellt fall som detta, och i betraktande af dessa öfverskotts storlek, synes mig någon betänklighet häremot ej böra möta. Jag tillåter mig ock erinra derom, att ett sådant tillvägagående äfven af finansministern ifrågasattes vid 1898 års riksdag.

För förslagens genomförande erfordras vidare vissa ändringar i bevillningsförordningen samt i sättet för bevillningsstadgarnas utfärdande. Jag tillåter mig i detta hänseende hänvisa till hvad härom anföres i det ofvan åberopade, vid 1898 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet (sid. 7 och följ.). Något formuleradt förslag i denna del har jag ej ansett nödigt att nu framlägga, enär, derest mitt förslag i öfrigt skulle vinna anslutning, bevillningsutskottet i alla händelser måste taga denna fråga i öfvervägande.

Jag tillåter mig att på grund häraf hemställa:

1:o) att Kongl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen att upptaga bland statsverkets inkomster för år 1900 under rubriken *Bevillningar*:

Bevillning af fast egendom samt af inkomst kronor 3,000,000: —

icke må af Riksdagen bifallas;

2:o) att statsregleringen för år 1900 må uppgöras utan beräkning af någon bevillning af fast egendom

samt af inkomst, äfvensom att för nämnda ändamål må, derest så finnes nödigt, tagas i anspråk jemväl erforderligt belopp af öfverskotten å 1898 års statsreglering.

Stockholm den 25 april 1899.

Hugo E. G. Hamilton.